

TÜ.02.04.

Vabakiriklik spiritualiteet oikumeenilises ja sekulaarses maailmas (4 EAP)

Kursuse maht: 4 EAP (20 kontakttundi ja 80 tundi iseseisvat tööd)

Õppejõud: Toivo Pilli, PhD

Ainekursuse läbinud üliõpilane:

- Tunneb vabakirikliku identiteedi ajaloolise kujunemise peamisi tunnusoone viimasel kolmel sajandil
- Võrdleb vabakiriklikku spiritualiteeti teiste vaimuelu süvendavate vormidega
- Analüüsib vabakiriklikku usuelu ja enesemõistmist kujundavaid baastekste
- Seostab vabakiriklikku identiteeti ja spiritualiteeti omavahel
- Põhjustab vabakirikliku spiritualiteedi arengukohti nii isiklikus kui koguduslikus plaanis

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Mitte-eristav hindamine

Hindamismeetodid	Täht-aeg	Hindamiskriteeriumid
<p>Ühe vabakiriklikku usuelu ja enesemõistmist kujundanud raamatu lugemine ja sellest kokkuvõtte koostamine (kuni 2 lk) ja arutelu osalemine.</p> <p>Sama raamatut loevad 2-3 inimest. Arutelu toimub septembri veebisessioonil, 18.09.23. Raamatute pealkirjad leitakse ühiselt augusti sessioonil.</p>	17.09.23	<p>Raamatu kokkuvõtte vastab järgmistele küsimustele: millised on selles raamatus kajastuvad vabakirikliku enesemõistmisele olulised teemad, mis mind ennast selles raamatus kõnetas, millised uudsed või värsked mõttekäigud leiduvad selles raamatus, kuidas selles raamatus kajastuvad vabakoguduste ajaloolise identiteedi ja spiritualiteedi teemad?</p> <p>Kokkuvõtte juures on selgitatud kuidas jagunes töö rühmeliikmete vahel. Kokkuvõttes on loodud seoseid grupiliikmete kodukoguduste praktika ja teoloogiaga.</p>
<p>Magistrant leiab ühe spiritualiteedi praktika, mida pole seni rakendanud või soovib süvendada. (Näiteks vaikuse, keskneva palve või kristliku laulu/ülistuse rakendamine.) Teeb sellest praktikast ettekande seminaril õppesessioonil koos PPT slaididega.</p>	10.10.23	<p>Ettekande sisu on valitud spiritualiteedi praktikast ja magistrant võrdleb seda teiste kirikute vaimuelu ja tänapäeva sekulaarsete spirituaalsete otsingutega. Kasutatud materjalid on PPT ettekandes viidatud (vähemalt viis</p>

Ettekanne vastab küsimusele: Kuidas selle praktikaga tutvumine ja selle harjutamine aitab vabakirikus vaimulikku elu süvendada ja kuidas see haakub või ei haaku vabakirikliku usumõistmisega. Ettekande pikkus 10 min. Ettekannete esitus 11.10.23 sessioonil.		allikat). Ettekanne on tehtud individuaalselt ja selgelt illustreeritud PPT abil. Ettekande slaidid on postitatud Moodle keskkonda. Ettekandes on kirjeldatud ka enda püüdlusi seda praktikat rakendada. Magistrant oskab vastata talle esitatud küsimustele.
Kirjalik eksam (kohapeal) vabakirikute ajaloo, identiteedi ja spiritualiteedi kohta 18. sajandist tänapäevani. Eksam toimub loengumaterjalide ja loetud kirjanduse põhjal.	11.10.23	Eksam on sooritatud, kui magistrant vastab positiivselt võimalikest punktidest 60% või rohkem.

Lõpphinde kujunemine: raamatu kirjalik kokkuvõte, spiritualiteedi praktika ettekanne ja kirjalik eksam peavad kõik olema hindamiskriteeriumidele vastavalt tehtud.

Õppeprotsessi kirjeldus

Vabakirikliku spiritualiteedi kujunemine uusajal, tunnusjooned ja seosed teiste traditsioonidega .	22.08.23 – 6t	Toivo Pilli
Sama raamatut lugenud meeskondade arutelu vastavalt etteantud ja kohapeal tõstatatud küsimustele.	18.09.23 – 4 t (veebipäev)	Toivo Pilli
Spiritualiteedi praktikate esitlused ja arutelu.	11.10.23 – 4 t	Toivo Pilli
Vabakirikliku enesemõistmise teoloogilised ja vaimulikke praktikaid puudutavad aspektid. Loeng-arutelu.	11.10.23 – 4t	Toivo Pilli
Kirjalik eksam, tagasiside ja kokkuvõte.	11.10.23 -2t	Toivo Pilli

Kirjandus

Robert Bunder, „Evangelikaalne teoloogia. Uurimata võimalus Eesti teoloogiamaastikul“, Kirik ja Teoloogia, 21. juuli 2023.

Toivo Pilli, „Varane anabaptism ja jüngerlus. Mõtteid tänapäevaks.“ Kirik ja Teoloogia, 15. aprill 2016.

Ian Randall, *What a Friend We Have in Jesus: The Evangelical Tradition* (Darton, Longman and Todd: London, 2005).

Timothy Larsen and Mark A. Noll, gen. eds, *The Oxford History of Protestant Dissenting Traditions*, Vol I-V (OUP: Oxford, 2017-2020).

Gunnar Westin, *Vapaan kristillisyyden historia* (Ristin Voitto: Tikkurila, 1975) – omaaegne klassika, praegu vananenud, aga siiski sisaldab kasulikku teavet ja annab üldpildi.

Kirjandus, millest valida. Need on soovituslikud viited. Kokkuleppel õppejõuga võib lugemiseks valida ka mõne muu raamatu, kui see esindab vabakoguduslikku usulaadi.

John Bunyan, „Palveränduri teekond“ (Allika: Tallinn, 2012).

Evald Mänd. Vabal valikul üks tema jutlusekogudest, näiteks „Aastate pärand“ või „Igaviku aknad“.

C. S. Lewis. Vabal valikul – kas „Tabatud röömust“, „Pahareti kirjapaun“ või „Lihtsalt kristlus“.

Osvald Tärk – mõni jutlusekogu, näiteks „Eelija“ või „Julgus elada ja surra“.

Robert Võsu, mõni jutlusekogu, näiteks „Mäejutlus“, või elulooraamat „Koltunud lehti ja valminud vilju“.

Mõni raamat, mis esindab karismaatilist vaimulaadi.